

Pilar III – 2013

En alliansebank i eika.

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2013

Ørje, 19.03.2014

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet.....	4
2	Konsolidering.....	4
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav.....	5
3.1	Ansvarlig kapital.....	5
3.2	Kapitalkrav.....	6
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko.....	6
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall.....	6
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger.....	7
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder 8	
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid.....	8
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier.....	9
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier.....	10
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål.....	10
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav.....	11
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater.....	11
5	Egenkapitalposisjoner.....	12
6	Renterisiko.....	13
7	Styring og kontroll av risiko.....	14
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP.....	14
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer.....	15
7.2.1	Kredittrisiko.....	15
7.2.2	Markedsrisiko.....	16
7.2.3	Operasjonell risiko.....	16
7.2.4	Konsentrasjonsrisiko.....	16
7.2.5	Eiendomspriserisiko.....	16
7.2.6	Forretningsrisiko.....	17
7.2.7	Likviditets- og omdømmerisiko.....	17
7.2.8	Strategisk risiko.....	17
7.2.9	Systemrisiko.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
7.2.10	Restrisiko.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
7.3	Bankens godtgjørelsesordning.....	17

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2013 med mindre annet fremgår.

Marker Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

Marker Sparebank har ingen datterselskaper eller tilknyttede selskaper og utarbeider således ikke konsernregnskap. Bankens Pilar III rapportering og ICAAP- prosess omfatter kun Marker Sparebank.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK)

2013	
Kjernekapital:	
Sparebankens fond	404 000
Gavefond	3 400
Fradrag i kjernekapitalen:	
- Overfinansiert pensjonsforpliktelse	-5 698
- Utsatt skattefordel	-321
Kjernekapital:	401 381
Fradrag ansv. kapital i andre finansinstitusjoner	-24 016
Netto ansvarlig kapital	377 365
Kapitaldekning	19,40 %
Kjernekapitaldekning	19,40 %
Ren kjernekapitaldekning	19,40 %

Den ansvarlige kapitalen består av sparebankens fond, med fra trekk for utsatt skattefordel og overfinansiert pensjonsforpliktelse utgjør kjernekapitalen 401,4 mill, fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner utgjør 24,0 mill.

Banken har ingen hybridkapital per 31.12.2013

Netto ansvarlig kapital per 31.12.2013 utgjør 377,4 mill, hvor all ansvarlig kapital er ren kjernekapital.

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	2013
Lokale og regionale myndigheter	270
Institusjoner	8 988
Foretak	17 382
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	100 031
Forfalte engasjementer	2 474
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 595
Andeler i verdipapirfond	68
Øvrige engasjementer	14 722
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	145 529
Kapitalkrav for motpartsrisiko	-
Kapitalkrav for operasjonell risiko	13 297
Fradrag i kapitalkravet	-3 222
Sum	155 604

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses for å være misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er innekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement anses for å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt, når det er blitt identifisert objektive bevis på verdifall.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rentemetode, som forenklet kan sies å være utlånets balanseførte verdi ved første gangs måling justert for mottatte avdrag og eventuell nedskrivning for tap.

Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked/landbruk
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser
- Bransjer

Kriterier for beregning av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. I nåverdiberegningene benyttes løpende effektiv rente.

Ved beregningen av de fremtidige kontantstrømmene vurderes sikkerhetene til påregnelig salgpris fratrukket salgskostnader.

Identifiseringen av tapsutsatte engasjementer tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvis vurderinger av vesentlige engasjementer med tanke på individuelle og gruppevis nedskrivninger.

Nedskrivning på grupper av utlån foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i den aktuelle utlånsgruppen.

Verdifall for grupper av utlån beregnes som prosentandeler av brutto utlån etter fradrag for individuelle nedskrivninger, avhengig av risikogruppe og risikoklasse.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1 774 411	66 542	602	1 841 555
Jordbruk, skogbruk, fiske	493 617	31 765	583	525 964
Industriproduksjon	75 534	26 184	188	101 907
Bygg og anlegg	60 407	6 396	8 646	75 448
Varehandel, hotell/restaurant	78 831	323	1 381	80 535
Transport, lagring	38 137	312	7 136	45 585
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	760 583	2 495	202	763 280
Offentlig forvaltning	1 745	10 000	-	11 745
Sosial og privat tjenesteyting	48 223	15 845	438	64 506
Eika Boligkreditt	-	-	105 408	105 408
Sum	3 331 489	159 860	124 584	3 615 933
Primærdistrikt*	2 103 306	117 421	119 683	2 340 410
Sekundærdistrikt**	196 218	17 361	2 980	216 559
Tertiærdistrikt***	1 031 965	25 078	1 921	1 058 964
Gjennomsnitt ²	3 279 142	148 682	125 648	

¹ Etter individuelle nedskrivninger

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

* Aremark, Marker, Rømskog, Rakkestad og Moss

** Østfold eks. primærdistriktet

*** Øvrig engasjement, eks. primær- og sekundærdistrikt

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Sum
Utlån og fordringer	452 073	47 899	175 862	746 958	1 908 697	3 331 489
Ubenyttede rammer			109 110	50 750		159 860
Garantier				118 597	5 987	124 584
Sum	452 073	47 899	284 972	916 305	1 914 684	3 615 933

¹ Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	12 537		223	-9		
Jordbruk, skogbruk, fiske	1 721					
Bygg og anlegg	181		100			
Varehandel, hotell/restaurant	256		200			
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	10 175					
Sosial og privat tjenesteyting	1 216		40	40		
Sum	26 086	-	563	31	-	-
Primærdistrikt*	23 000		223	-9		
Sekundærdistrikt**	2 578		140	40		
Tertiærdistrikt***	508		200			

¹ Kun individuelle nedskrivninger

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

Individuelle nedskrivninger på utlån	2013	2012
Individuelle nedskrivninger 01.01.	532	8 047
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-32	500
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuell nedskrivning	-	2 545
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	63	-
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	-	200
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-	-10 760
Individuelle nedskrivninger 31.12.	563	532

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Nedskrivninger på grupper av utlån	2013	2012
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	15 581	14 567
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	684	1 014
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	16 265	15 581

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

Tapskostnader utlån/garantier	2013	2012
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	31	-7 515
Periodens endring i gruppeavsetninger	684	1 014
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	2 032	10 584
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	799	1 708
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-725	-319
Periodens tapskostnader	2 821	5 472

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Marker Sparebank har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen. (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	73 151	73 151			
Lokale og regionale myndigheter	18 752	24 889			
Offentlig eide foretak	15 162	15 162			
Multilaterale utviklingsbanker					
Internasjonale organisasjoner					
Institusjoner	320 269	320 298	-24 016		
Foretak	291 878	282 230		1 %	2 %
Massemarkedsengasjementer					
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	2 574 957	2 574 957		78 %	
Forfalte engasjementer	25 653	25 653		58 %	
Høyrisiko-engasjementer					
Obligasjoner med fortrinnsrett	199 381	199 381			
Andeler i verdipapirfond	852	852			
Øvrige engasjementer	232 089	230 258		1 %	
Sum	3 752 144	3 746 831	-24 016		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Marker Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi.

Verdien av deponerte sikkerheter skal være tilstrekkelig til å sikre engasjementet ved eventuell realisering, både på kort og lang sikt. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer og ved endringer i engasjementet. Verdien settes enten ut fra kjent markedsverdi satt ved konkret omsetning, gjennom takst, verdivurdering fra megler eller ved bruk av Eiendomsverdi.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Marker Sparebank har ingen derivater pr. 31.12.2013

5 Egenkapitalposisjoner

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis deles vanligvis inn i tre porteføljer; handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler. Marker Sparebank har ingen handelsportefølje og bankens beholdning besto derfor ved årsskiftet av poster klassifisert som omløps- og anleggsmidler.

Det er i inneværende år ikke foretatt endringer i de benyttede regnskapsprinsipper.

Omløpspostene er ordinære poster hvor intensjonen ikke er å realisere kortsiktige gevinster på kurssvingninger. Postene blir verdsatt til den laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi.

Anleggspostene, det vil si poster beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Beregningen av virkelig verdi baseres på informasjon om foretakets fremtidige kontantstrømmer, soliditet og framtidsutsikter. Nedskrivning blir foretatt når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og verdinedgangen skyldes forhold som må antas å ikke være av forbigående karakter. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede.

Matrisen nedenfor viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år, akkumulert urealisert gevinst/tap og hvor mye av dette som er medregnet i henholdsvis kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert	Urealisert	Herav	Herav
			gevinst/ -tap i perioden	gevinst/ -tap	medregnet i kjernekapital ¹	medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål						
- børsnoterte aksjer	1 252	1 252	11	-906		
- andre aksjer og andeler	531	531	656	-978		
Aksjer og andeler - strategisk formål						
- andre aksjer og andeler	57 827	80 145	-472	142		

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Marker Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapirer
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til lån med flytende eller fast rente. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes.

Dette innebærer at banken alltid vil ha en viss renterisiko også på lån med flytende rente. Fastrentelån har en betydelig høyere durasjon og renterisiko.

Banken kan benytte renteswapper for å styre renterisikoen på fastrenteutlån.

Marker Sparebank har pr. 31.12.13 ingen lån med fast rente og derav ingen renterisiko.

Utlån med fast rente kanaliseres til andre samarbeidspartnere.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Varslingsfristen for renteendringer på innskudd som går i kundens disfavør er 8 uker. Renterisikoen på innskudd med flytende rente er med dette noe høyere enn den tilsvarende risikoen på utlån.

Marker Sparebank hadde ingen innskudd med fast rente den 31.12.13.

Rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med rente knyttet til 3 måneders NIBOR med kvartalsvise rentejusteringer.

Marker Sparebank hadde ingen innlån med fast rente pr. 31.12.13.

Bankens renterisiko vurderes som lav og er anslått å utgjøre 0,8 mill.

Styret har vedtatt retningslinjer og rammer for eksponering i obligasjons- og verdipapirmarkedet, og dagens portefølje er innenfor de rammer styret har satt i følgende policyer:

- Risikopolicy
- Markedspolicy
- Likviditetspolicy

Renterisiko

	Renterisiko i tusen kroner ¹
Eiendeler	
Utlån til kunder med flytende rente	-3 197
Rentebærende verdipapirer	-466
Gjeld	
Andre innskudd	3 879
Verdipapirgjeld	608
Sum renterisiko	823

¹ Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifiseringseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Forretningsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Restrisiko

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene. Det er et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer lav til moderat risiko. Banken har utarbeidet egne rammeverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risikoen.

Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse. Risikostyringsfunksjonen er organisert som en del av bankens internkontrollopplegg.

7.2.1 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Kredittrisikoen, som skal være lav til moderat, styres gjennom bankens kredittpolicy, fullmakter og kredittbehandlingsrutiner.

Gjennom styringsdokumentene fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til største engasjement, bransje, geografi og total næringseksponering. Bankens kredittåndbok er revidert i 2011 i forbindelse med nye retningslinjer for forsvarlig boligfinansiering fra Finanstilsynet. Samlet danner dette grunnlaget for ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsfullmakt delegeres kredittfullmakt til banksjef innenfor visse rammer. Banksjef delegerer videre bevilgningsfullmakter ut i organisasjonen. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko. Styret har en årlig gjennomgang av alle engasjementer over en viss størrelse.

Marker Sparebank benytter egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. I bankens risikoklassifiseringssystem blir kundene delt inn i fem risikoklasser fra A (best) til E (dårligst).

Pr. 31.12.13 er 0,05 % og 0,89 % av lån innenfor henholdsvis BM og PM uklassifisert. 84,50 % av lån innenfor BM og 89,73 % av lån innenfor PM er klassifisert som lån med lav risiko (A+B). Ved utgangen av 2012 utgjorde lån klassifisert som A og B innenfor PM 89,4 % av porteføljen. Risikoklasse skal vektlegges ved prising av lån både innenfor PM og BM.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Eika Kapitalforvaltning AS forvalter det alt vesentlige av bankens portefølje.

Styret har en årlig gjennomgang av bankens forvaltningsstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for type verdipapir og bransje.

7.2.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, verdipapirer og valuta.

Styret har vedtatt en egen markedspolicy med rammer for mulige investeringer.

Markedsrisikoen skal være lav.

Banken har en avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltning av bankens obligasjonsportefølje.

Banken handler ikke med valuta bortsett fra kjøp og salg av reisevaluta. Valutarisikoen er derfor ubetydelig.

7.2.3 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Risikoen reduseres gjennom opplæring, gode rutiner og løpende oppfølging, bl. a. gjennom internkontrollen.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko ligger hos sektoransvarlige som årlig avgir en statusrapport på resultatene av internkontrollen.

Rapportene, som også legges fram for styret, danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

7.2.4 KONSENTRASJONSRIKSIKO

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av enkeltkunde, enkeltbransjer eller geografisk område.

Rammer for konsentrasjonsrisikoen er fastsatt i banken kredittpolicy.

Konsentrasjonsrisikoen i Marker Sparebank vurderes som lav

7.2.5 EIENDOMSPRISRIKSIKO

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på bankens eiendommer eller i porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsprisrisiko knyttet til utlån til, eller med sikkerhet fra eiendomssektoren, dekkes under kredittrisiko. Bankens eiendomsprisrisiko vurderes som lav.

7.2.6 FORRETNINGSRISIKO

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Risikoen vurderes av bankens styre en gang hvert år eller oftere ved behov.

7.2.7 LIKVIDITETS- OG OMDØMMERISIKO

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs hos kunder, motparter og myndigheter. Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i likviditetsstrategien som setter rammer for bankens likviditetsrisiko.

Marker Sparebanks likviditetssituasjon pr. 31.12.13 var tilfredsstillende.

Innskuddsdekningen var på 93 %.

Innskuddsmassen er fordelt slik at likviditetsrisikoen er begrenset.

Bankens samlede obligasjons- og sertifikatgjeld pr. 31.12.13 utgjør kr. 250 mill.

Lånene har tilfredsstillende forfallstruktur.

Likviditetsrisikoen i Marker Sparebank skal være lav.

Likviditeten følges opp daglig av administrasjonen og styret oppdateres månedlig

7.2.8 STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Banken vurderer den strategiske risikoen som lav.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 7 i årsregnskapet.

Marker Sparebank har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt. 5 Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.11 vedr. godtgjørelsesordninger.